

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л. Шаран

Підпис

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів
Назва

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	нормативна
Навчально-науковий інститут	фізичної культури і здоров'я
Кафедра	здоров'я людини та фізичної реабілітації
Мова навчання	українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	150/5	60	30	–	30	–	90	–	–	+
Денна	1*	1	150/5	60	30	–	30	–	90	–	–	+

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки бакалаврів (240 кредитів, *180 кредитів ЄКТС).

Розробники:

_____ Матрошилін О.Г., канд. мед. наук, доцент

_____ Рогалю Ю.Л., ст. викладач

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

_____ Флюнт І.С., доктор мед. наук, професор

Підпис

Схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації

Протокол № _____ від _____ 2019 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Флюнт І.С.

Підпис

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту фізичної культури і здоров'я.

Протокол № _____ від _____ 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № _____ від _____ 2019 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів» є формування у майбутніх фізичних терапевтів цілісної системи теоретичних знань та практичних навичок про принципи та методики фізичної терапії та ерготерапії при патології серцево-судинної, дихальної, травної, видільної системи та порушеннях обміну речовин та ерготерапевтичних втручань для терапевтичних хворих.

Навчальна дисципліна спрямована на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»

загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності;
- здатність діяти на основі етичних міркувань;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

фахові компетентності:

- здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я;
- здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії;
- здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії;
- здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати;
- здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії;
- здатність формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії;
- здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
- здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Згідно з вимогами освітньої програми **програмними результатами вивчення навчальної дисципліни є:**

- застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії, виявляти взаємозв'язки різних елементів;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя;
- застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію;
- трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ ДП);
- демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики;

- реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії відповідно до наявних ресурсів і оточення;
- застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності;
- обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність;
- вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді;
- оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та, за потреби, модифікувати поточну діяльність.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів» є набуті в закладах загальної середньої освіти та під час навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні «Молодший спеціаліст» знання, уміння та навички з програмових розділів медико-біологічних дисциплін.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії;
- здатність формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії;
- здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії;
- застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії, виявляти взаємозв'язки різних елементів;
- демонструвати належний рівень знань з дисципліни, студент повинен засвоїти: загальні поняття про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії;
- уміти визначати проблеми у галузі фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії; вирішувати проблемні завдання у галузі фізичної терапії, ерготерапії.
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя;
- застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію;
- трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ ДП);
- демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики;
- реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії відповідно до наявних ресурсів і оточення;
- застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності;
- обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність;
- вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді;

- оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та, за потреби, модифіковувати поточну діяльність.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

- **А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок):** отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; має глибокі міцні і системні тематичні знання; повністю засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; вміло трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП); аналізує вплив соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; демонструє вміння створення індивідуальних програм фізичної терапії та ерготерапії, здатний їх реалізовувати відповідно до наявних ресурсів і оточення; демонструє здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики; здатний обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; демонструє вміння оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та, за потреби, модифіковувати поточну діяльність; самостійно розв'язує типові завдання різними способами; вміє працювати з навчальним матеріалом; правильно планує свою самостійну роботу; будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи спеціальну фахову термінологію; здатний проаналізувати отримані знання для використання їх на практиці; виконав усі види навчальної роботи.

- **В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (вище середнього рівня з кількома помилками):** отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; добре засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; добре володіє фаховою термінологією галузі фізичної терапії та ерготерапії; демонструє знання медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності та уміння аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; вміє пояснити зв'язок і взаємовплив фізичної, когнітивної, емоційної, соціальної та культурної сфер людського життя; трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП), проте допускає незначні неточності; аналізує вплив соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; знає професійні завдання та обов'язки фізичного терапевта та ерготерапевта; знає принципи створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії, здатний їх реалізовувати відповідно до наявних ресурсів і оточення; здатний до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами

мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики; здатний обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність; демонструє вміння оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та, за потреби, модифіковувати поточну діяльність, однак допускає незначні огріхи; вміє працювати з навчальним матеріалом; правильно планує свою самостійну роботу; під час відповіді на заняттях використовує спеціальну фахову термінологію; здатний проаналізувати отримані знання для використання їх на практиці; виконав усі види навчальної роботи.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): отримує здобувач, який виявив міцні знання навчального матеріалу, відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає суттєві неточності в їх інтерпретації; добре володіє фаховою термінологією в галузі фізичної терапії та ерготерапії; в основному засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; розуміє зміст медичної та біопсихосоціальної моделей обмежень життєдіяльності; з допомогою викладача трактує інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП); відтворює знання з впливу соціальних та особистісних чинників, як компонентів МКФ, на рухову активність пацієнта/клієнта; знає принципи створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії, з допомогою викладача здатний їх реалізовувати; здатний до пацієнтоцентричної практичної діяльності згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики; орієнтується у виборі оптимальних форм, методів і прийомів, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта; демонструє вміння оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, однак допускає деякі помилки, які сам виправляє; виконав усі види навчальної роботи.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (непогано, але зі значною кількістю недоліків): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмовий матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; частково засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; без суттєвої допомоги викладача не здатний трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення з позицій Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП); поверхнево знає принципи створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії; у цілому здатний до пацієнтоцентричної практичної діяльності; непогано орієнтується у виборі оптимальних форм, методів і прийомів, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта; демонструє початкові вміння оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, однак допускає деякі помилки; виконав усі види навчальної роботи.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3» (виконання задовольняє мінімальним критеріям): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмовий матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в фаховій термінології; погано засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; має слабкі знання щодо створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії; за сторонньої допомоги здатен оцінювати результати виконання

програм фізичної терапії та ерготерапії; виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу; допускає істотні помилки у відповідях на запитання; не опирається на матеріали, що містяться в рекомендованих літературних джерелах; не засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів; не вміє застосувати теоретичні знання під час розв'язання практичних задач; слабо орієнтується в фаховій термінології; не знає принципів створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії, не здатен оцінювати виконання цих програм; не виконав усіх видів навчальної роботи.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2»: виставляється здобувачеві, який зовсім не володіє програмним матеріалом, і не засвоїв відомості про етіологію, патогенез, клініку захворювань внутрішніх органів; принципи та особливості застосування фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів, що унеможлиблює розв'язання практичних задач та створення індивідуальної програми фізичної терапії та ерготерапії; не виконав усіх видів навчальної роботи.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- контроль знань у вигляді відповідей на практичних заняттях, письмового тестування;

- контроль засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом;

- підсумкова самостійна письмова робота;

- співбесіда з лектором;

- екзамен.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ І. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи

Тема 1. Захворювання серцево-судинної системи і клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії та ерготерапії при патології органів кровообігу. Механізми впливу фізичних вправ на серцево-судинну систему. Методичні принципи застосування ЛФК при серцево-судинних захворюваннях. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування масажу та фізіотерапевтичних засобів в реабілітації хворих з патологією серця і судин.

Тема 2. Фізична терапія та ерготерапія при недостатності кровообігу та атеросклерозі.. Хронічна недостатність кровообігу, класифікація за ступенями та їх характеристика. Завдання фізичної терапії, режими рухової активності. Засоби фізичної терапії при недостатності кровообігу I, II і III ступенів.

Лікувальна дія фізичних вправ при атеросклерозі. Профілактична дія засобів лікувальної фізичної культури. Дозування фізичних навантажень.

Тема 3. Фізична терапія та ерготерапія при інфаркті міокарда. Фази реабілітації при інфаркті міокарду. Фізична терапія та ерготерапія на лікарняному етапі: програми реабілітації залежно від локалізації патологічного процесу і глибини ураження міокарду; особливості ЛФК і масажу при різних рухових режимах; протипоказання до застосування ЛФК; фізіотерапія і працетерапія. Методи контролю за фізичними навантаженнями. Засоби фізичної терапії й рухові режими санаторного, поліклінічного та диспансерного етапів реабілітації. Санаторно-курортне лікування хворих після інфаркту міокарда.

Тема 4. Фізична терапія та ерготерапія при стенокардії. Завдання і методика проведення ЛФК, масажу і фізіотерапії при стенокардії в лікарняному періоді реабілітації. Визначення толерантності до фізичного навантаження і функціонального класу в післялікарняному періоді реабілітації. Методика фізичної реабілітації хворих стенокардією на санаторному етапі.

Тема 5. Фізична терапія та ерготерапія при гіпертонічній та гіпотонічній хворобі й нейроциркуляторній дистонії.. Гіпертонічна хвороба, механізм лікувальної дії ЛФК. Показання і протипоказання до проведення масажу і занять з ЛФК. Методика застосування ЛФК і особливості масажу при гіпертонії I ступеня. Програма фізичної терапії хворих гіпертонічною хворобою II ступеня на стаціонарному етапі. Поліклінічний етап реабілітації. Санаторно-курортне лікування хворих гіпертонічною хворобою.

Гіпотонічна хвороба, фізична терапія в лікарняному й післялікарняному періодах реабілітації хворих з гіпотонічною хворобою і нейроциркуляторною дистонією.

Розділ II. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів дихання

Тема 6. Основні захворювання дихальної системи та особливості відновного лікування при захворюваннях органів дихання. Завдання і принципи фізичної реабілітації при бронхолегеневій патології. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Спеціальні фізичні вправи при захворюваннях органів дихання: статичні й динамічні дихальні вправи, дренажні вправи, вправи для розтягування спайок.

Тема 7. Фізична терапія та ерготерапія при хронічному бронхіті, бронхоектатичній хворобі та пневмонії. Основні методи фізичної терапії та протипоказання.

Вогнищева та крупозна пневмонії. Засоби реабілітації на стаціонарному етапі при різних рухових режимах. Протипоказання.

Тема 8. Фізична терапія та ерготерапія хворих із бронхіальною астмою та емфіземою легень. Етіологія, патогенез, клініка, перебіг і ускладнення. ЛФК, масаж і фізіотерапія.

Тема 9. Фізична терапія та ерготерапія при плевритах та пневмосклерозі. Засоби фізичної реабілітації в лікарняному і післялікарняному періодах.

Розділ III. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів травлення

Тема 10. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях органів травного тракту. Захворювання органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування та методи застосування засобів фізичної терапії.

Тема 11. Фізична терапія та ерготерапія при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Основні засоби фізичної терапії в лікарняному і післялікарняному періодах лікування гастритів.

Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Основні засоби фізичної терапії у лікарняному і післялікарняному періодах лікування.

Тема 12. Фізична терапія та ерготерапія при хронічних гепатитах, хронічному холециститі і жовчнокам'яній хворобі.. Завдання і методика ЛФК та фізіотерапії при гепатитах. Лікувальне харчування при захворюваннях печінки.

Дискінезії жовчовивідних шляхів, холецистит, жовчнокам'яна хвороба. Завдання і методика ЛФК при цих захворюваннях. Особливості застосування масажу та фізіотерапії.

Тема 13. Фізична терапія та ерготерапія при панкреатиті та захворюваннях кишок. Панкреатит, рухові режими, дозування фізичних навантажень.

Коліт, ентерит, ентероколіт, дискінезії кишківника. Фізична терапія в лікарняному і післялікарняному періодах комплексного лікування.

Розділ IV. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях обміну речовин.

Тема 14. Фізична терапія та ерготерапія при ожирінні. Ожиріння. Завдання фізичної терапії при ожирінні. Особливості лікувальної фізкультури при ожирінні. Лікувальний масаж, фізіотерапія, механотерапія і працетерапія при ожирінні.

Тема 15. Фізична терапія та ерготерапія хворих цукровим діабетом. Цукровий діабет - етіологія, патогенез і клінічні прояви. Застосування засобів фізичної терапії при цій патології.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при патології органів кровообігу.
2. Фізична терапія та ерготерапія при недостатності кровообігу, атеросклерозі..
3. Фізична терапія та ерготерапія при інфаркті міокарда.
4. Фізична терапія та ерготерапія при стенокардії.
5. Фізична терапія та ерготерапія при гіпертонічній та гіпотонічній хворобі, нейроциркуляторній дистонії.
6. Особливості відновного лікування при захворюваннях органів дихання. Спеціальні методики дихальної гімнастики.
7. Фізична терапія та ерготерапія при хронічному бронхіті, бронхоектатичній хворобі.
8. Фізична терапія та ерготерапія хворих із бронхіальною астмою, емфіземою легень.
9. Фізична терапія та ерготерапія хворих з пневмонією.
10. Фізична терапія та ерготерапія при плевритах, пневмосклерозі.
11. Фізична терапія та ерготерапія при гастритах, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
12. Фізична терапія та ерготерапія при панкреатиті, захворюваннях кишок.
13. Фізична терапія та ерготерапія при хронічному холециститі і жовчнокам'яній хворобі.
14. Фізична терапія та ерготерапія при ожирінні.
15. Фізична терапія та ерготерапія хворих цукровим діабетом.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до семестрового екзамену.

- Дослідити розвиток уявлень про фізичну терапію я при захворюваннях внутрішніх органів.
- Опрацювати принципи дозування навантажень в кардіореабілітації.
- Дослідити патофізіологічні аспекти впливу фізичних навантажень при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Опрацювати методологію фізичних тренувань при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Дослідити значення інтервальних тренувань при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Вивчити правила безпеки при заняттях лікувальною фізичною культурою, першу допомога при можливих ускладненнях.

- Засвоїти особливості відновлення працездатності після перенесеного інфаркту міокарда.
- Вивчити фізичну реабілітацію при вроджених вадах серця.
- Навчитись визначати показники, що характеризують легеневі об'єми та ємності, бронхіальну прохідність та легеневу вентиляцію.
- Опрацювати форми і методи ЛФК при захворюваннях органів дихання.
- Засвоїти виконання вправ для дренажу часток легень та їхніх сегментів.
- Дослідити сучасні східні дихальні системи (цигун, тай-цзи, хатха-йога).
- Опрацювати масаж та мануальну терапію при захворюваннях органів дихання.
- Вивчити застосування рефлексотерапії при захворюваннях органів дихання.
- Навчитись оцінювати ефективність відновного лікування при захворюваннях органів дихання.
- Опрацювати застосування лікувальних мінеральних вод при патології органів травлення.
- Засвоїти методи фітотерапії та апітерапії при захворюваннях органів травлення.
- Вивчити наявні класифікації ожиріння та їх порівняльну характеристику.
- Засвоїти принципи побудови дієт при ожирінні, знати негативний вплив незбалансованих дієт.
- Опрацювати профілактику гіпер- та гіпоглікемії при фізичних тренуваннях.
- Засвоїти правила догляду за хворим і фізичну реабілітацію при ускладненнях цукрового діабету.

5. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, оцінки умінь студентів проведення огляду, обстеження, вміння визначати мету реабілітації, її довготермінові і короткотермінові цілі, розробляти індивідуальну програму фізичної реабілітації хворих з захворюваннями внутрішніх органів; написання контрольних робіт.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність			Екзамен
Відповіді на практичних заняттях	Підсумкова контрольна робота	Сума	
80	20	100	100
Коефіцієнт погодження		0,6	0,4

Усні відповіді на практичних заняттях і тестові завдання оцінюються в традиційних оцінках «5», «4», «3», «2», які конвертуються в бали за формулою:

$$X = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}, \text{ де}$$

K – максимальна кількість балів, які студент може отримати на практичних заняттях у семестрі,

A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни у семестрі, включаючи оцінки «2»,

n – кількість цих оцінок (не менше трьох оцінок за семестр),

$\frac{A}{n}$ – середня оцінка за відповіді.

Кількість балів X заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2.5, то $X = 0$.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за формулою:

$$S_{\text{сум}} = 0,6 \cdot S_{\text{пот}} + 0,4 \cdot S_{\text{підс}},$$

де $S_{\text{пот}}$ – кількість балів за поточний контроль у I семестрі;

$S_{\text{підс}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен).

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання для демонстрації лекцій.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Белая Н.А. Лечебная физкультура и массаж. Учебно-методическое пособие для мед. работников. – Москва: “Советский спорт”, 2001. – 271с.
2. Внутренние болезни: Учебник / Ф. И. Комаров, В. Г. Кулес, А. С. Сметнев и др.; Под ред. Ф. И. Комарова, В. Г. Кулеса, А. С. Сметнева. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Медицина, 1990: - 686с.
3. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура : Учеб. пособие для ВУЗов/ В. А. Епифанов. — М. : ГЕОТАР-МЕД, 2002. — 564с.
4. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации / под ред. проф. А. Ф. Каптелина, И. П. Лебедевой. — М. : Медицина, 1995.
5. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / за ред. проф. В. В. Клапчука и проф. Г. В. Дзяка. — К. : Здоров'я, 1995. — С. 114-125.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2009. – 486с.
7. Пархотик И.И., Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости.- К.: Олимпийская литература, 2003. – 224 с.
8. Пешкова О. В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : [навч. посіб.] / О. В. Пешкова. - Х. : Бровін О. В., 2011. - С. 104-175.
9. Порада А.М. Основы фізичної реабілітації: Навч. Посібник / А.М Порада, О.В. Солодовник, Н.Є. Прокопчук.- 2-е вид. – К.: Медицина, 2008.- 248 с.
10. Соколовський В.С. Лікувальна фізична реабілітація / В.С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 236 с.
11. Физическая реабилитация: учебник для студентов высших учебных заведений / Под общ. ред. проф. С.Н.Попова. Изд. 3-е. — Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 608 с.

б) додаткова

1. Белевский А.С. Реабилитация больных ХОБЛ : клинические реком./ А.С. Белевский, Н.Н. Мещерякова // Хроническая обструктивная болезнь легких / под ред. А. Г. Чучалина. — [2-е изд., испр. и доп.]. — М. : Атмосфера, 2007. — С. 221-232.
2. Гнитецкая Т.В. Методика оздоровления дыхательными упражнениями : [метод. рек. для студ., ин-тов физ. культуры и спорта]. — Луцк: Вежа, 2002. — 38 с.
3. Клячкин Л.М. Физические методы лечения в пульмонологии / Л.М. Клячкин [и др.]. — СПб., 1997. — 316 с.
4. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001. - 384 с.
5. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации / под ред. проф. А. Ф. Каптелина, И. П. Лебедевой. — М. : Медицина, 1995.
6. Малишевский М. В. Хроническая обструктивная болезнь легких / М.В. Малишевский, Н.В. Кулягина // Внутренние болезни: [учеб. пособие] / М.В. Малишевский [и др.]. - [изд. 2-е, перераб. и доп.]. - Ростов н/Д : Феникс, 2007. - С. 106-122.

7. Медицинская реабилитация. Руководство для врачей /Под ред. В.А. Епифанова. М.: Медпресс-информ, 2005, С. 16-35.

8. Назар П.С., Шахліна Л.Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації: Навч. Посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. - 240с.

9. Справочник по реабилитации / Н.А.Генш , Т.Ю.Клипина, Ю.Н.Улыбина. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. - 348 с.

в) періодичні видання

г) методичне забезпечення

1. Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рogaля. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : методичні матеріали до практичних занять (частина І) / Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рogaля. – Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. – Ч І. – 72 с.

2. Н. Закаляк, О. Матрошилін, Ю. Рogaля. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів: методичні матеріали до практичних занять (частина ІІ) / Н. Р. Закаляк, О. Г. Матрошилін, Ю. Л. Рogaля – Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2016. Ч ІІ. – 52 с.